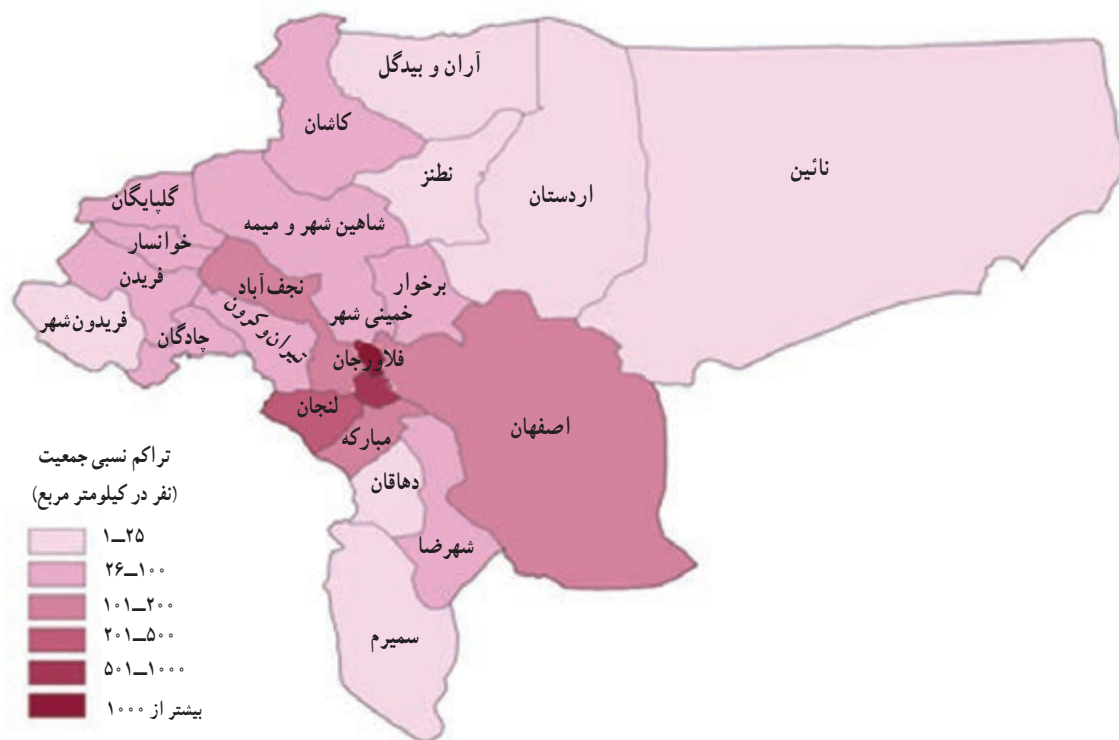

جمعیت استان اصفهان طبق آخرین سرشماری رسمی در سال ۱۳۹۰ برابر با ۴/۸۷۹/۲۵۶ نفر بوده که ۸۳/۵ درصد آن در نقاط شهری و بقیه در نقاط روستایی و عشایری سکونت داشته‌اند. در این سال شهرستان‌های اصفهان، کاشان، خمینی‌شهر و نجف‌آباد به ترتیب پرجمعیت‌ترین و شهرستان‌های خوانسار و چادگان به ترتیب کم‌جمعیت‌ترین شهرستان‌های استان بوده‌اند.

شکل ۲۲-۲- نقشه تراکم نسبی جمعیت شهرستان‌های استان (سال ۱۳۸۵)

استان اصفهان در سه دهه گذشته به واسطه تحولات اقتصادی ناشی از سرمایه‌گذاری‌های بزرگ ملی و توسعه یافتگی، جمعیت غیربومی قابل توجهی را از سایر استان‌ها و حتی کشورهای دیگر به سوی خود جذب کرده است. به علاوه، رشد تولید محصولات کشاورزی و وجود خدمات نسبتاً مناسب در تمامی زمینه‌ها از مهم‌ترین عوامل رشد جمعیت استان بوده است. تردیدی نیست که این عوامل در کنار افزایش طبیعی به رشد سریع جمعیت استان کمک کرده است. میانگین رشد جمعیت استان طی دهه ۸۵-۱۳۷۵ برابر با ۱/۵ درصد بوده است. جمعیت موجود در استان اصفهان در تمامی نواحی به یک میزان پراکنده نشده‌اند. برخی از نواحی استان با وجود مساحت نه چندان زیاد، جمعیت زیادی را در خود جای داده‌اند؛ چرا؟

برای مطالعه

جدول ۲-۲- جمعیت و نرخ رشد جمعیت استان اصفهان به تفکیک مناطق شهری و روستایی طی سال‌های ۸۵-۱۳۵۵

سال	جمعیت (هزار نفر)			میانگین رشد جمعیت (درصد)		
	شهری و روستایی	شهری	روستایی	سال	شهری و روستایی	شهری
۱۳۵۵	۲۱۵۸	۱۴۹۱	۶۶۷	-	-	-
۱۳۶۵	۳۲۷۸	۲۳۴۶	۹۳۲	۱۳۵۵-۶۵	۴/۲۷	۴/۶۳
۱۳۷۵	۳۹۲۳	۳۱۲۵	۷۷۱	۱۳۶۵-۷۵	۱/۸۱	۲/۲۰
۱۳۸۵	۴۵۵۹	۳۷۹۹	۷۶۰	۱۳۷۵-۸۵	۱/۵۱	۱/۸۸

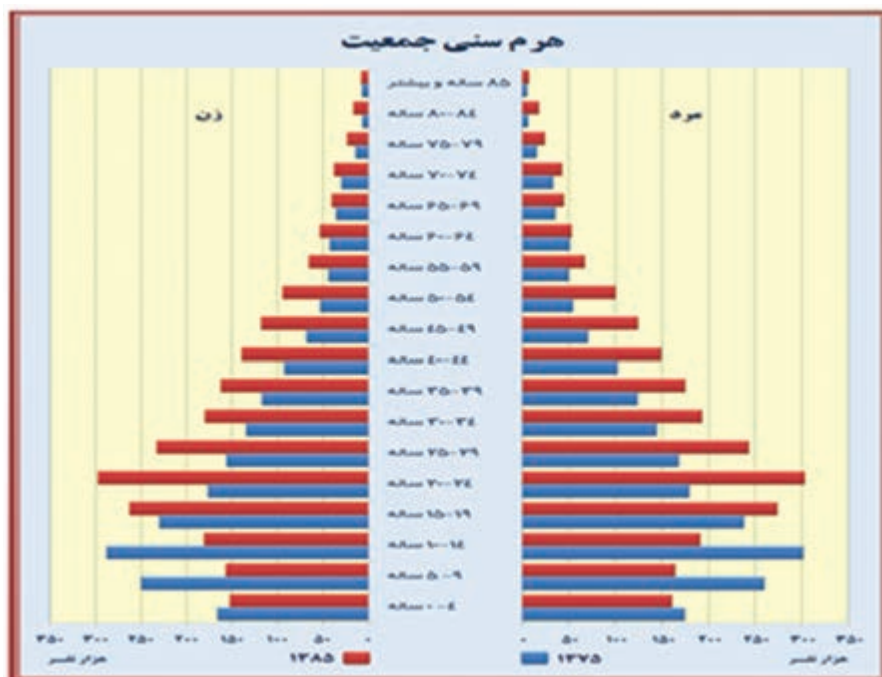
جدول ۲-۳- پیش‌بینی جمعیت استان اصفهان و شاخص‌های عمده از ۱۳۸۵ تا ۱۴۰۰

سال	جمعیت (هزار نفر)	نسبت جنسی	میانگین سنی	میانگین رشد سالیانه
۱۳۸۵	۴۵۵۹	۱۰۵	۲۶/۴	-
۱۳۹۰	۴۸۲۶	۱۰۴/۸	۲۹	۱/۱۴
۱۳۹۵	۵۱۱۴	۱۰۴/۶	۳۱/۷	۱/۱۷
۱۴۰۰	۵۳۷۱	۱۰۴/۴	۳۴/۵	۱/۰۰

ساختمان سنی و جنسی جمعیت در استان

جمعیت استان ما همانند کشورمان جمعیت جوانی محسوب می‌شود ولی ضریب جوانی در سال‌های اخیر به نسبت سال‌های گذشته تفاوت کرده است.

ضریب جوانی جمعیت استان برخلاف سال‌های ۶۵-۱۳۵۵ که روند روبه رشد داشته و تا ۴۴ درصد افزایش یافته، از سال ۱۳۶۷ روبه کاهش رفته و در سال ۱۳۷۵ به ۳۶/۷ درصد و در سال ۱۳۸۵ به ۲۲ رسیده است.

شکل ۲-۲۳- هرم سنی جمعیت استان اصفهان (مقایسه سال‌های ۱۳۸۵ - ۱۳۷۵)

فعالیت گروهی ۸-۲ ✓

۱- با توجه به هرم سنی، ویژگی‌های جمعیتی استان اصفهان را در دو دهه ۸۵ - ۱۳۷۵ با یکدیگر مقایسه کنید.

با کاهش ضریب جوانی جمعیت و فرار گرفتن این گروه جمعیتی در طبقات سنی بالاتر، بر جمعیت فعال استان (۶۴-۱۵ سال) افزوده شده است؛ به گونه‌ای که جمعیت فعال استان در سال ۱۳۸۵ به ۷۲ درصد جمعیت رسید. افزایش این گروه جمعیتی نیاز به فرصت‌های شغلی را در استان به شدت افزایش داده است. از سوی دیگر، جمعیت بالای ۶۵ سال (جمعیت پیر) در سال‌های اخیر افزایش یافته و به ۵/۷ درصد جمعیت رسیده است. از آنجا که تعداد جمعیت فعال استان نسبت به جمعیت مصرف‌کننده بیشتر است، چنانچه برای این گروه فرصت‌های شغلی مناسب ایجاد شود، می‌تواند علاوه بر افزایش سطح رفاه خانواده‌ها، توسعه یافتگی استان را افزایش دهد. کاهش نرخ رشد جمعیت از دهه ۶۰ به بعد، از مهم‌ترین موفقیت‌های برنامه‌های جمعیتی استان محسوب می‌شود ولی با وجود این، پیش‌بینی می‌شود که جمعیت استان در ۱۵ سال آینده تا ۱/۲ برابر جمعیت سال ۱۳۸۵ افزایش یابد و به ۵/۴ میلیون نفر برسد. همچنین، جمعیت میانسال و سالخورده مرتباً افزایش می‌یابد که این امر برنامه‌های ویژه خود را نیاز دارد.

به نظر شما، چه برنامه‌هایی برای این دو گروه باید پیش‌بینی شود؟ در استان اصفهان، تفاوت زیادی بین جمعیت زنان و مردان در گروه‌های مختلف سنی وجود ندارد و تعادل نسبی بین تعداد آن‌ها دیده می‌شود.

شکل ۲۴-۲- انبوهی جمعیت در میدان امام (نقش جهان) اصفهان

مهاجرت

مهاجرت در استان اصفهان به دو شکل، مهاجرت‌های داخل استانی و مهاجرت‌های خارج استانی، انجام می‌گیرد. در طول سال‌های ۸۵ - ۱۳۷۵ در استان ما مجموعاً بیش از چهارصد هزار نفر محل سکونت خود را ترک و در محلی غیر از اقامتگاه قبلی خود ساکن شده‌اند؛ از این تعداد، ۵۳ درصد از استان خارج شده‌اند و بقیه بیشتر از روستاها به مناطق شهری مهاجرت کرده‌اند. همچنین، در این مدت بیش از ۵۴۰ هزار نفر به استان ما مهاجرت کرده که ۶/۵ درصد آن از خارج از کشور بوده‌اند که در نتیجه، استان ما را به صورت یکی از مهاجرپذیرترین استان‌های کشور درآورده است. عمده این مهاجران برای یافتن کار به استان اصفهان می‌آیند.

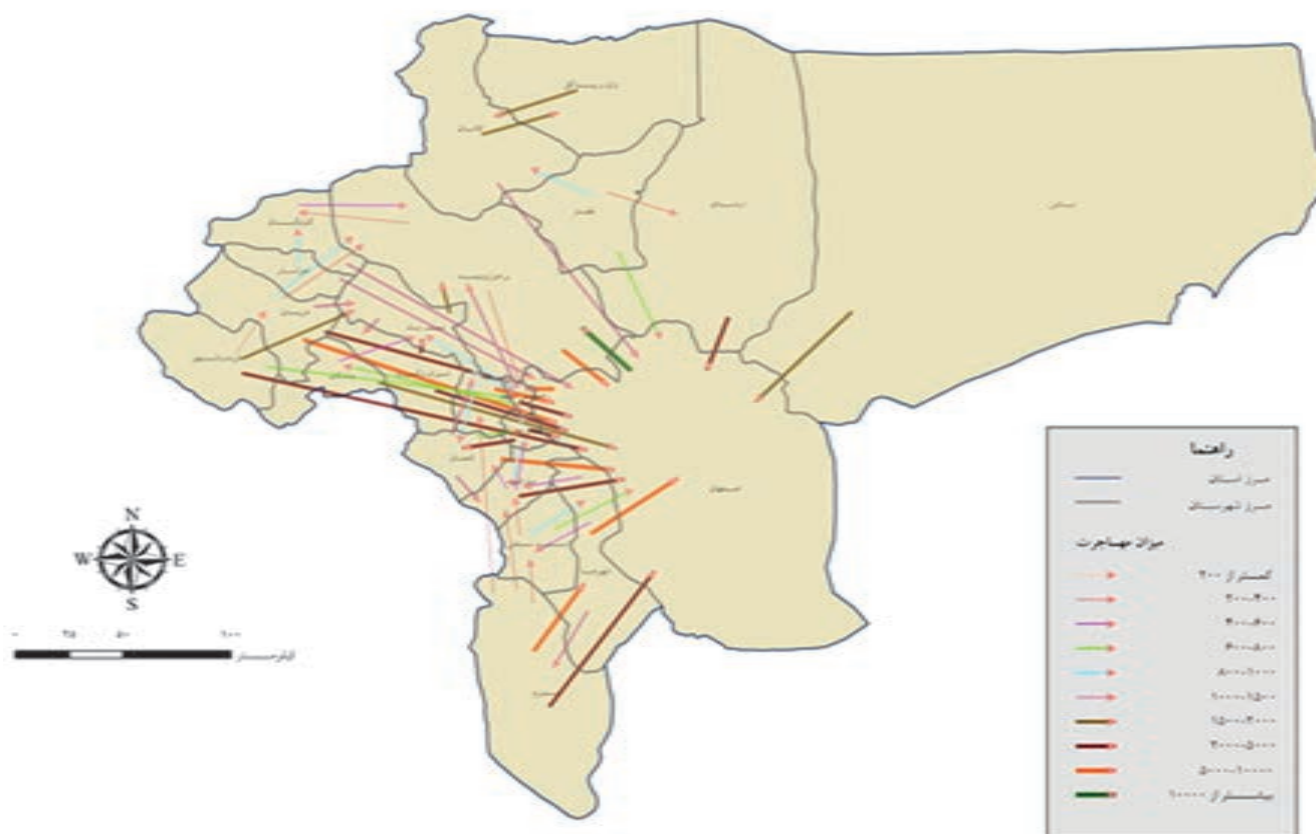
بیشتر بدانیم

بررسی وضعیت مهاجرت به استان اصفهان نشان می‌دهد که به ترتیب بیشترین مهاجران به استان از استان تهران ۲۲ درصد، خوزستان ۲۱ درصد، چهارمحال بختیاری ۲۱ درصد، فارس ۷ درصد و لرستان ۴ درصد بوده است. خارج شدگان از استان نیز بیشتر به استان‌های تهران، خوزستان، چهارمحال بختیاری و فارس مهاجرت کرده‌اند (۳۵ درصد به تهران، ۹ درصد خوزستان، ۸ درصد به چهارمحال بختیاری، ۷ درصد به فارس و ۴ درصد به یزد).

جغرافیای انسانی استان

با آن که در طول سال‌های ۸۵ - ۱۳۴۵ استان اصفهان همواره مهاجرپذیر بوده است اما مقایسه شهرستان‌های مختلف نشان می‌دهد که وزن آنها در پذیرش مهاجر یکسان نیست. در فاصله سال‌های ۸۵ - ۱۳۷۵ شهرستان برخوار و میمه بیشترین مهاجرپذیری را به خود اختصاص داده و البته سایر مناطق صنعتی استان نیز عمدتاً مهاجرپذیر بوده‌اند. در مقابل، مناطق کوهستانی (به‌ویژه فریدون‌شهر و فریدن) و مناطق حاشیه بیابان و کویر مهاجرفرست بوده‌اند؛ چرا؟

شکل ۲۵-۲- نقشه میزان مهاجرت بین شهرستان‌های استان

برای مطالعه

جدول ۴-۲- جمعیت استان اصفهان برحسب جنس و وضعیت سکونت - سال ۱۳۹۰

روستایی	شهری	جمع		جمع کل	نام شهرستان
		زن	مرد		
جمع	جمع	جمع	جمع	جمع	جمع
۷۵۸۸۹۰	۳۷۹۸۷۲۸	۲۲۲۳۸۵۷	۲۳۳۵۳۹۹	۴۵۵۹۲۵۶	استان اصفهان
۱۹۷۹۷۵	۱۷۸۸۵۶۷	۹۶۸۶۰۲	۱۰۱۹۷۴۰	۱۹۸۶۵۴۲	اصفهان
۱۷۴۱۰	۲۷۲۲۹	۲۲۱۳۸	۲۲۵۷۱	۴۴۷۰۹	اردستان
۱۸۲۵۰	۱۶۹۳۴	۱۷۳۷۳	۱۷۸۱۱	۳۵۱۸۴	دهاقان
۲۱۹۰۲	۱۲۵۳۶	۱۷۳۸۱	۱۷۰۹۵	۳۴۴۷۶	چادگان
۴۰۸۰۵	۲۳۶۰۴	۳۲۰۸۳	۳۲۳۸۶	۶۴۴۶۹	تیران و کرون
۱۳۸۵۶	۷۶۶۳۵	۴۴۳۶۴	۴۶۱۲۸	۹۰۴۹۲	آران و بیدگل
۲۸۸۲۹	۱۰۶۱۰۹	۶۴۶۳۱	۷۰۳۰۷	۱۳۴۹۳۸	مبارکه
۳۴۹۳۶	۱۹۱۸۲۰	۱۱۰۵۹۴	۱۱۶۱۶۲	۲۲۶۷۵۸	لنجان
۱۸۴۲۴	۶۵۶۵۷	۴۱۴۰۹	۴۲۶۷۲	۸۴۰۸۱	گلبایگان
۲۹۷۳۴	۲۷۲۹۰۳	۱۴۷۶۲۹	۱۵۵۰۰۸	۳۰۲۶۳۷	کاشان
۲۸۵۱۸	۱۱۵۲۵۰	۶۹۰۶۲	۷۴۸۴۱	۱۴۳۹۰۳	شهرضا
۸۷۰۴۸	۱۴۵۵۹۶	۱۱۱۸۳۸	۱۲۰۸۰۶	۲۳۲۶۴۴	فلاورجان
۲۰۵۱۵	۱۸۸۷۷	۲۰۱۲۷	۱۹۲۷۰	۳۹۳۹۷	فریدون‌شهر
۴۴۷۹۸	۳۸۳۸۰	۴۲۱۶۰	۴۱۵۲۹	۸۳۶۸۹	فریدن
۳۵۱۶۸	۳۶۹۸۹	۳۶۳۳۱	۳۶۷۱۴	۷۳۰۴۵	سمیرم
۹۷۲۳	۲۷۷۵۴۲	۱۳۷۵۸۲	۱۴۹۶۸۳	۲۸۷۲۶۵	خمینی‌شهر
۳۸۱۹۴	۲۴۱۵۸۴	۱۳۶۱۸۶	۴۳۵۹۲	۲۷۹۷۷۸	برخورار و میمه
۱۴۳۱۹	۳۰۲۳۲	۲۱۷۷۷	۲۲۷۷۴	۴۴۵۵۱	نطنز
۲۸۶۷۵	۲۵۳۷۵۵	۱۳۸۴۱۹	۱۴۴۰۱۱	۲۸۲۴۳۵	نجف‌آباد
۱۸۶۰۹	۳۷۱۴۶	۲۷۸۲۲	۲۷۹۳۳	۵۵۷۵۵	نائین
۱۱۲۰۲	۲۱۳۱۳	۱۶۳۴۹	۱۶۱۶۶	۳۲۵۷۵	خوانسار